

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри к.е.н., доцент
Лариса БОЛТЯНСЬКА
«25» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Інноваційний розвиток суб'єктів господарювання»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

факультет економіки та бізнесу

2020-2021 навч. рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Інноваційний розвиток суб'єктів господарювання**» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», Мелітополь, ТДАТУ. 2020 - 20 с.

Розробник: Віта Тебенко, к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

Протокол № 1 від «25» серпня 2020 року

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

к.е.н., доц. Лариса БОЛТЯНСЬКА

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 1 від «23» вересня 2020 року

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

©ТДАТУ, 2020 рік

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 5	Галузь знань 07 "Управління та адміністрування" (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність 076 " Підприємництво, торгівля та біржова діяльність"	Курс	Семестр
Змістових модулів –2		М 1	1-й
Тижневе навантаження: аудиторних – 5,1 самостійної роботи студента – 6,3	Ступінь вищої освіти: «Магістр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	22 год.
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	34 год.
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	94 год.
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни: формування у студентів знань та вмінь щодо забезпечення інноваційного розвитку підприємства, оцінювання його інноваційного потенціалу, обґрунтування та реалізації ефективних господарських рішень з розвитку економіки підприємства на інноваційних засадах.

Завданнями дисципліни є:

- вивчення понятійного апарата дисципліни «Інноваційний розвиток підприємства»;
- освоєння методологічних основ формування організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємства;
- вивчення теоретичних основ і оволодіння методичними підходами щодо вибору напрямків інноваційного розвитку підприємства;
- оцінювання результативності формування та використання інноваційного потенціалу підприємства;
- набуття вмінь обґрунтовувати напрямки пріоритетного інноваційного розвитку та альтернативні варіанти управлінських рішень.

Предмет дисципліни: закономірності, принципи, методи і процеси забезпечення інноваційного розвитку підприємства за умов глобалізації економіки.

Місце дисципліни в навчальному процесі підготовки магістрів. Теоретичною і методологічною базою вивчення дисципліни є: економіка підприємства, економічна теорія, фінанси, маркетинг, менеджмент, макроекономіка, мікроекономіка, стратегія підприємств, міжнародна економіка.

Знання та вміння, що формуються під час вивчення дисципліни. Після вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- сучасні організаційні форми інноваційного розвитку підприємства, його основні етапи та принципи ефективної взаємодії учасників даного процесу;
- методичні положення та інструментарій оцінювання інноваційного розвитку підприємства;
- світовий досвід державної підтримки інноваційного розвитку підприємства, методи та моделі його державного регулювання;
- стратегії виходу підприємств із кризового стану на основі впровадження інновацій;
- інструментарій залучення інвестицій в інновації та методичні засади оцінювання результативності інвестування;
- імперативи формування ринку наукових розробок та інноваційних ідей в Україні;
- основні технології охорони прав та економіки інтелектуальної власності, зокрема стандарти й об'єкти права інтелектуальної власності в Україні.

Уміти:

- обґрунтовувати напрямки пріоритетного інноваційного розвитку

- підприємства з урахуванням потреб та особливостей національної економіки;
- збирати і систематизувати маркетингову інформацію для відбору цільових ринків, вимірювання і прогнозування попиту, позиціонування інноваційної продукції підприємства;
 - оцінювати стан, динаміку, ефективність використання інноваційного потенціалу підприємства та обґрунтовувати пріоритетні напрямки його нарощування;
 - розробляти та обґрунтовувати управлінські рішення щодо забезпечення ефективності інноваційного розвитку суб'єктів господарювання;
 - ідентифікувати та оцінювати ризики інноваційної діяльності, а також контролювати їхній рівень;
 - економічно обґрунтовувати вибір способу охорони прав інтелектуальної власності підприємства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 *Теоретичні та організаційні засади інноваційного розвитку*

Тема 1. Інновації і циклічність економічного розвитку

[5, с.10-15]; [6, с. 7-24]; [3, с. 40-45].

Поняття інновацій, їх вплив на економічну систему. Відмінність термінів «новація» і «інновація». Поняття інноваційної діяльності. Об'єкти інноваційної діяльності. Позитивний суспільний ефект інновацій. Цілі науково-технічного та інноваційного розвитку. Типи розвитку економіки: екстенсивний тип розвитку, інтенсивний тип розвитку, інноваційний тип розвитку. Показники наукоємності виробництва. Поняття економічного зростання. Причини циклічного розвитку економіки. Теорія "довгих хвиль" М. Д. Кондратьєва. Положення теорії Й. Шумпетера. Економічні цикли. Фази економічних циклів: криза, депресія, поживлення та піднесення. Причини економічних циклів.

Тема 2. Ключові поняття інноваційного розвитку

[5, с.21-27]; [8, с. 104-154]; [1, с. 22-53]; [22, с. 69-73]

Сутність інновацій. Класифікація інновацій Й. Шумпетера. Класифікація інновацій: за змістом діяльності, за сферою внесення змін, які вони викликають, за сферою застосування, за масштабом новизни, за видом одержуваного ефекту, за ступенем матеріальної відчутності, за стимулу появи (джерелу).

Концепція життєвого циклу інновацій. Етапи життєвого циклу інновації: етап розроблення, етап виведення на ринок, етап зростання, етап зрілості, етап занепаду. Поняття «інноваційної діяльності» і «інноваційного процесу». Етапи і стадії інноваційного процесу: наука – техніка – виробництво. Фундаментальні і прикладні дослідження. Основні поняття: інноваційний

продукт, інноваційна продукція, інноваційний проект, інноваційне підприємство, інноваційна інфраструктура, інноваційна діяльність.

Тема 3. Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування

[5, с. 34-47]; [22, с. 146-154]; [25, с. 634-638].

Важливою передумовою підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки та національної безпеки держави є формування інноваційної моделі розвитку. Розробка і впровадження тієї чи іншої інноваційної політики багато в чому залежить від можливостей підприємства: обсягів виробництва, номенклатури продукції, рентабельності, фінансового стану.

Необхідно врахувати багато чинників, які сприяють або протидіють розвитку інноваційних процесів, а саме економічні, технологічні, політико-правові, організаційно-управлінські, соціально-психологічні та культурні. Оцінювання ефективності інвестицій потребує комплексного підходу, що передбачає оцінювання економічних, науково-технічних і соціальних наслідків їх впровадження.

Тема 4. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку

[1, с. 100-116]; [6, с. 37-44]; [5, с. 50-61]

Сфера інноваційної діяльності: ринок новацій, ринок чистої конкуренції нововведень, ринок інвестицій, інноваційна інфраструктура. Поділ ринкових суб'єктів інноваційної діяльності на чотири категорії: експлеренти, патієнти, комутанти і віаленти. Венчурне підприємство та його форми: незалежні венчурні фірми; впроваджувальні фірми; венчурні фірми, що фінансуються інвестиційними фондами; внутрішній венчур. Особливості формування та функціонування бізнес-інкубаторів: послуги та учасники. Оцінка складових їх майбутнього успіху: бізнес - ідеї, команди і компанії.

Тема 5. Інфраструктура ринку інновацій

[4, с. 52-78]; [6, с. 56-65]; [19, с. 98-110]

Розуміння важливості розвитку інноваційної інфраструктури на макроекономічному рівні. Поняття ринку інновацій та його спеціальні особливості. Об'єкти ринку інновацій. Попит на ринку інновацій. Ринкові та технологічна невизначеність інновацій. Поняття «інноваційна інфраструктура». Основні вимоги до формування ефективного механізму функціонування інфраструктури ринку інновацій. Основні функції інноваційної інфраструктури. Елементи інноваційної інфраструктури: фінансово-економічний супровід інноваційної діяльності; сертифікація інноваційної продукції; захист прав інтелектуальної власності та консультаційне забезпечення; експертиза проектів; розроблення спеціальних програм розвитку національних технопарків та інкубаторів. Складові

елементи та характеристики форм передачі технологій на ринку інновацій: некомерційна, комерційна, вертикальна, горизонтальна, активна, пасивна.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Система та управління інноваційним розвитком

Тема 6. Національні інноваційні системи

[5, с. 91-99]; [9, с. 52-57].

Поняття «національна інноваційна система». Загальні методичні принципи концепції національної інноваційної системи (НІС). Основні методичні підходи до визначення сутності поняття НІС. Основні складові загальної характеристики НІС. Типи НІС. Два підходи до виокремлення основних елементів НІС: залежно від ступеня участі в інноваційному процесі та залежно від функцій в інноваційному процесі. Структури національної інноваційної системи: суб'єкти, об'єкти, система відносин та визначальні чинники.

Особливості визначення національної інноваційної системи та модель інноваційного розвитку. Поняття і модель інноваційного розвитку та її основні елементи. Види моделей інноваційного розвитку. Домінуюча форма організації інноваційних процесів в Україні – технопарки. Чинники неефективності функціонування НІС України. Перспективні напрями науково-технічних розробок в Україні. Перспективні шляхи управління розвитком НІС.

Тема 7. Маркетинг інновацій

[5, с. 103-117]; [2, с. 27-42]; [8, с.129-136].

Поняття маркетингу інновацій. Головні завдання маркетингу інновацій. Варіанти інноваційного циклу та типи підприємств-інноваторів: венчурні, експлоренти, патієнти, віоленти, комутанти. Завдання маркетингу інновацій для підприємств інноваційного бізнесу. Відмінність маркетингу інновацій від маркетингу відомого товару. Специфіка ринкових досліджень для виявлення та аналізу попиту на інновації. Класифікація незадоволених потреб споживачів та товаровиробника з їх волевиявлення. Рівні споживацької готовності споживачів та їх характеристика. Фактори, які враховують під час попиту на нові товари: критичний рівень споживацького капіталу; критична придатність товару; критичний мінімальний рівень доходу; критичний рівень ризику; критична кількість вільного часу у споживача.

Методи виявлення прихованих, але не ідентифікованих (не розпізнаних) потреб. Поняття дифузій інновацій. Зацікавлені та незалежні джерела інформації. Класифікація споживачів за ставленням до інновацій. Маркетингові стратегії подолання споживчого опору інноваціям на ринку. Криві дифузії інновацій. Внутрішні та зовнішні фактори мотивації споживача. Характеристика засобів просування різних видів товарних інновацій. Позиціонування інноваційних товарів на ринку.

Тема 8. Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства

[5, с. 120-132], [17 с. 123-140]

Поняття і принципи функціонування інноваційного підприємства. Чинники формування інноваційного підприємництва. Види інноваційного підприємництва. Стратегії інноваційного розвитку підприємства: традиційна, імітаційна, залежна, опортуністська, оборонна, наступальна. Особливості розробки інноваційної стратегії розвитку підприємства. Рівні стратегічного планування інноваційної діяльності на підприємстві. Рівні стратегічного управління інноваційним процесом на підприємстві. Способи та методи активізації інноваційної діяльності на підприємстві.

Етапи розроблення й реалізації інноваційного проекту: розробка концепції проекту, власне проектування, виготовлення і просування на ринок інноваційної продукції. Групи бізнес-процесів управління інноваційними проектами.

Тема 9. Ризики в інноваційній діяльності та управління ними

[4, с. 195-225]; [5, с. 163-171]; [23, с. 356-360]

Поняття ризику та основні причини невизначеності і спричиненого нею ризику. Види ризиків: ризики помилкового вибору інноваційних проектів, ризик незабезпечення інноваційного проекту достатнім рівнем фінансування, ризик невиконання господарських договорів, маркетингові ризики поточного постачання і збуту, ризик, пов'язані з забезпеченням прав власності. Ризики, спричинені впливом факторів макро- та мікросередовища. Цілі та етапи управління ризиками в інноваційній діяльності. Методи управління ризиками в інноваційній діяльності: розподіл ризиків, диверсифікація, лімітування, страхування, хеджування, ухиляння від ризиків та інші.

Методи оцінки ризиків в інноваційній діяльності: метод експертних оцінок, метод використання аналогів, метод статистичної оцінки, аналітичні методи оцінки проектних ризиків.

Тема 10. Інноваційний потенціал підприємства

[9, с. 52-57]; [17, с. 128-132]; [5, с. 137-147]

Основні умови переходу підприємства на інноваційний шлях розвитку: ринковий потенціал; інноваційний потенціал; виробничо-збутовий потенціал.

Поняття інноваційного потенціалу. Структура потенціалу інноваційного розвитку: ринковий потенціал; інноваційний потенціал (інтелектуальна, інформаційна, інтерфейсна та науково-дослідна складові); виробничо-збутовий потенціал (фінансова, кадрова, технологічна, маркетингова та організаційно-управлінська складові). Оцінка інтелектуальної складової: 1. Показник винахідницької (раціоналізаторської) активності; 2. Показник інженерно-технічного і наукового забезпечення; 3. Показник освітнього рівня; 4. Показник плінності кадрів високої кваліфікації; 5. Показник оновлення знань. Інтегральна оцінка інтелектуальної складової. Оцінка інформаційної складової: коефіцієнт повноти інформації; коефіцієнт точності інформації; коефіцієнт суперечливості інформації. Оцінка інтерфейсної складової та науково-дослідної. Інтегральне

оцінювання складових інноваційного потенціалу. Показник ринкового потенціалу: попит, прибутковість діяльності, тенденції розвитку ринку, сприйняття, система збуту, рівень конкуренції, рівень ризику, ресурсне забезпечення, державне (регіональне) стимулювання.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			ЛК	лаб	ПР	СРС	балів
Змістовий модуль 1.							
Теоретичні та організаційні засади інноваційного розвитку							
1	Лекція 1	Інновації і циклічність економічного розвитку	2				-
	Практична робота 1,2	Інновації і циклічність економічного розвитку			4		3
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НІП				7	2
2	Лекція 2	Ключові поняття інноваційного розвитку	2				-
	Практична робота 3	Ключові поняття інноваційного розвитку			2		3
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НІП				7	2
3	Лекція 3	Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування	2				-
	Практична робота 4, 5	Вимірювання рівня інноваційного розвитку та чинники його формування			4		3
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НІП				7	2
4	Лекція 4	Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку	2				-
	Практична робота 6	Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку			2		3
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НІП				7	2
5	Лекція 5	Інфраструктура ринку інновацій	2				-
	Практична робота 7, 8	Інфраструктура ринку інновацій			4		3
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НІП				7	2
6-7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				10	-

	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 – 71 год.			10	-	16	45	35
Змістовий модуль 2.							
Система забезпечення та управління інноваційним розвитком							
8	Лекція 6	Національні інноваційні системи	2				-
	Практична робота 9, 10	Державна підтримка інноваційного підприємництва			4		2
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НПП				6	2
9	Лекція 7	Маркетинг інновацій	2				-
	Практична робота 9	Маркетинг інновацій			2		2
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НПП				7	2
10	Лекція 8	Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства	2				-
	Практична робота 10,11	Стратегії та бізнес-моделі інноваційного розвитку підприємства			4		2
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НПП				6	2
11	Лекція 9	Ризики в інноваційній діяльності та управління ними	2				-
	Практична робота 12	Ризики в інноваційній діяльності та управління ними			2		2
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НПП				7	2
12	Лекція 10	Інноваційний потенціал підприємства	2				-
	Практична робота 13	Інноваційний потенціал підприємства			4		3
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НПП				5	2
13	Лекція 10	Інноваційний потенціал підприємства	2				-
	Практична робота 14	Інноваційний потенціал підприємства			2		2
	Самостійна робота	Опрацювання матеріалу лекцій та робота на НПП				7	2
14-15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2				10	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					10

<i>Всього за змістовий модуль 2 - 79 год.</i>	12		18	49	35
<i>Екзамен</i>					30
<i>Всього з навчальної дисципліни –120 год.</i>					100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Тип розвитку, який передбачає розширення обсягів виробництва і збуту продукції, відбувається в умовах ненасиченого ринку, при відсутності гострої конкуренції:
2. За рахунок низьких цін і середньої якості фірма завжди конкурентоспроможна це:
3. Тип розвитку передбачає безперервне оновлення асортименту продукції і технологій її виробництва, удосконалення системи управління виробництвом і збутом:
4. Принцип, який характеризується прагненням до підтримання певного балансу зовнішніх і внутрішніх можливостей розвитку:
5. Ввів поняття інновації, трактуючи його, як зміну з метою впровадження і використання нових видів споживчих товарів, нових виробничих і транспортних засобів, ринків і форм організації промисловості
6. Фірми, які підвищують споживчу цінність товару не за рахунок надвисокої якості, а завдяки індивідуалізації це:
7. Пов'язана з винаходом парового двигуна та розвитком залізничного транспорту.
8. Методи, якими держава стимулює розвиток пріоритетних галузей, розвиток науки і техніки, інвестиційну й інноваційну діяльність, регулює виробництво певних видів товарів:
9. Галузево-територіальне добровільне об'єднання підприємств, що тісно співпрацюють із науковими установами та органами місцевої влади, з метою підвищення конкурентоспроможності власної продукції та економічного зростання регіону.
10. Імпульсом якої хвилі Й. А. Шумпетер вважав початок механізації в текстильній промисловості.
11. Яка хвиля обумовлена глобальною електрифікацією, винаходом двигуна внутрішнього згорання та розвитком металургії.
12. Компактно розташований науково-технічний комплекс, до складу якого входять наукові установи, вищі навчальні заклади, комерційні фірми, консалтингові, інформаційні та інші сервісні служби і який функціонує на засадах комерціалізації науково-технічної діяльності це:

13. Функція управління процесами інноваційного розвитку, що виконує аналіз сильних і слабких сторін діяльності підприємства, аналізує підсумки минулої діяльності:
14. Функція управління процесами інноваційного розвитку, що дозволяє проаналізувати поточну кон'юнктуру ринку і визначальні її фактори:
15. Автор теорії довгострокових циклічних коливань — теорія «довгих хвиль»
16. Хвиля, яка виникла завдяки бурхливому розвитку органічної хімії і нафтопереробної промисловості
17. Охоплює всі стадії створення новинки: від ідеї до конкретного продукту, технології або послуги, які використовуються у господарській практиці.
18. Пов'язана з розвитком комп'ютерної техніки, мікроелектроніки та інформаційних технологій, у тому числі мережі Інтернет.
19. Об'єднання наукових, інноваційних, науково-технологічних парків і бізнес-інкубаторів на певній території з метою надання потужного імпульсу економічному розвитку регіону — це:
20. Організація (підприємство, фірма), для якої наукові дослідження і розробки є основним видом діяльності
21. Впроваджуючи принципово нові продукти, фірми отримують надприбуток за рахунок їх великої наукомісткості і внаслідок піонерного виведення їх на ринок це:
22. Вони уникають конкуренції із великими корпораціями, вишукуючи недоступні для них сфери діяльності, надаючи товару унікальних властивостей, їх товари зазвичай мають ексклюзивний характер, є високо-якісними і дорогими це:
23. Венчурне підприємництво розвивається у різних формах, найпоширенішими з яких є:
24. До інтенсивних факторів економічного зростання відносять:
25. Тип розвитку, який передбачає використання досягнень науки і техніки для удосконалення конструкцій і технологій виробництва традиційних продуктів з метою зниження їх собівартості, підвищення якості:
26. Організаційна структура, метою якої є формування сприятливих умов для стартового розвитку малих підприємств через надання їм певного комплексу послуг і ресурсів.
27. Сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності це:
28. Діяльність, яка полягає в діях людей, спрямованих на створення чи впровадження інновації на певній стадії інноваційного процесу.

6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Діяльність, спрямована на пошук нових сфер і способів використання потенціалу підприємства, розроблення на цій основі нових товарів та технологій і їх просування на ринку з метою задоволення потреб і запитів споживачів у більш ефективний, ніж у конкурентів, спосіб це..
2. До якого комплексу завдань маркетингу інновацій відносять завдання, орієнтовані на формування портфеля товарних інновацій і складання графіка їх впровадження-виведення з ринку?
3. До якого комплексу завдань маркетингу інновацій відносять завдання, які орієнтовані на формування бачення розвитку підприємства на перспективу?
4. До якого комплексу завдань маркетингу інновацій відносять завдання, які спрямовані на розроблення заходів комплексу маркетингу інноваційних товарів: виведення та просування інновацій на ринок; управління життєвим циклом товарних інновацій?
5. До внутрішніх факторів попиту відносять..
6. Які фактори відносять до зовнішніх детермінант попиту?
7. Які фактори відносять до факторів макрооточення?
8. Відображає неможливість задоволення потреб споживачів за рахунок наявних на ринку товарів і послуг; якщо виробники продукції ретельно досліджують запити споживачів, така ситуація є імпульсом для розроблення нових товарів це:
9. Передбачає відповідність нововведень бажанням споживачів, перехід нововведення в стадію зрілості це:
10. Характеризується виникненням коливань попиту протягом тривалого часу це:
11. Состерігається у випадках, коли споживачі, на яких орієнтовано виробництво певної продукції чи її реалізація, не зацікавлені в ній або не знають про неї це:
12. Виникає за умови, коли попит перевищує пропозицію це:
13. Попит на товари, шкідливі для здоров'я це:
14. Попит, що відображає можливості потенційних споживачів продукції придбати новий товар за встановленими цінами протягом його життєвого циклу це:
15. Здатність організації до стабільної виробничої діяльності в межах обраної стратегії і спроможність своєчасно та адекватно реагувати на зміни зовнішнього середовища це:
- 16.** Міра готовності організації виконати завдання, що забезпечують досягнення поставленої інноваційної мети, тобто міра готовності до реалізації проекту чи програми інноваційних стратегічних змін це:
17. Систематичний збір, обробка та аналіз інформації про перебіг інноваційних процесів, практичні наслідки заходів щодо стимулювання і регулювання інноваційної діяльності в країні, результати реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності це:
18. Вид ресурсу складової інноваційного потенціалу, який характеризує особливості виробничого обладнання, основних та допоміжних матеріалів, технічного оснащення для виробництва нової продукції - це

19. Вид ресурсу складової інноваційного потенціалу, який характеризує кваліфікаційний, демографічний склад, стан плинності, характер виконуваних робіт, здатність адаптування до змін – це:
20. Вид ресурсу складової інноваційного потенціалу, який характеризує організаційну структуру, характер управління, інформаційні зв'язки, оперативність збору й обробки та характер розподілу інформації - це:
21. Вид ресурсу складової інноваційного потенціалу, який характеризує динаміку основних фінансових показників, умови кредитування, можливість фінансування НДДКР
22. Система забезпечення пошуку інформації з інновацій та обмін знаннями й досвідом між підрозділами фірми
23. Ймовірність (загрозу) втрати підприємством частини своїх ресурсів, недоотримання доходів або появи додаткових витрат в результаті здійснення певної виробничої і фінансової діяльності характеризується поняттям ...
24. Який ризик виникає при будь-яких видах діяльності, пов'язаних з інноваційними процесами, виробництвом нової продукції, товарів, послуг, їх операціями, комерцією, здійсненням науково-технічних проєктів?
25. Сукупність практичних заходів які сформовані на основі принципів, методів та інструментарію прийняття управлінських рішень із урахуванням сформульованих критеріїв ефективності, що дає змогу знизити невизначеність результатів інноваційної діяльності:
26. Який принцип передбачає необхідність кошторису витрат на управління ризиком та його порівняння з можливими втратами підприємства у разі ризикових подій?
27. Визначається як відхилення сподіваних результатів від середньої або сподіваної величини.
28. Ризик визначається як:
29. Який ризик характеризується зміною кон'юнктури ринку для інноваційного проєкту, тобто попиту на пропозиції?
30. Який ризик визначається недостатнім ступенем точності оцінки ресурсів або витрат, рівня інфляції?
31. Група ризиків, що характеризує непередбачені законодавчі обмеження екологічних нормативів у процесі реалізації проєкту або недостатній ступінь обліку природоохоронних вимог – це:
32. Ризик, який характеризується появою недостатнього ступеня точності аналізу надійності технологій, які будуть використанні;
33. Який метод оцінки ризиків інноваційного проєкту дає змогу перевірити очікувані результативні показники до зміни окремих чинників?
34. При якому аналізі для оцінки рівня безпеки інноваційних результатів здійснюється розрахунок показника критичного обсягу продажу продукції?
35. Який метод дозволяє перевести грошові потоки в безпечні, а потім дисконтувати їх за безпечною ставкою?
36. Який метод дає змогу оцінити ризики проєкту шляхом встановлення впливу на проєкт одночасної варіації декількох факторів через ймовірність кожного?

7.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Волков О.І., Денисенко М.П. та інш. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник / третє видання. – К.: Центр учбової літератури, - 2007. – 662с.

2. Йохна М.А., Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2005. – 400с.

3. Тебенко В.М. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч. посібн. - 1 вид./ В.М. Тебенко/ Вид-во: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс». 2014. – 302 с.

Допоміжна:

4. Андрєєва Л. О., Лисак О. І., Тебенко В. М. Вдосконалення управління проектами інноваційного розвитку підприємств торгівлі / Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак, В. М. Тебенко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)

5. Андрєєва Л.О. Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні / Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак, Л.О. Болтянська // ADVANCES OF SCIENCE. Proceedings of articles the international scientific conference Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 28 September 2018. – С. 1357-1366.

6. Грицаєнко Г., Грицаєнко М. Інвестиційна привабливість України. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2017. Vol. 3. No. 1. Pp. 80–93.

7.Грицаєнко Г.І. Основи інвестиційної діяльності: навчальний посібник. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. - 224 с.

8. Грицаєнко М. І. Теоретичні основи інноваційної діяльності / М. І. Грицаєнко // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: монографія / [Л. О. Андрєєва, Л. О. Болтянська, М. І. Грицаєнко та ін.] – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – С. 104–154.

9. Економіка і організація інноваційної діяльності: Підручник / О.І.Волков, М.П.Денисенко, А.П.Гречан та ін; Під ред. проф. О.І.Волкова, проф. М.П.Денисенка. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 960с.

10. Економіка підприємства. Навч. посібник. [навч. посіб. з грифом МОН 12,94/38,83 ум. др. арк] / Л.О. Болтянська, Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.

11. Завадських Г.М. Розвиток малого бізнесу. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: Матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет -конференції, 19-21 березня 2020 р. Ч. 1. – Львів: ЛНАУ, 2020. – с. 69-71
12. Інноваційний розвиток підприємства. Навчальний посібник / За ред. П. П. Микитюка. – Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. – 224 с.
13. Конспект лекцій з дисципліни „Управління інноваційним розвитком” / Укладачі: С.М. Ілляшенко, О.А. Біловодська. – Суми: Вид-во СумДУ, 2006. – 129 с.
14. Лисак О. І., Андрєєва Л. О., Тебенко В. М. Інноваційні методи інтернет-торгівлі // Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак, В. М. Тебенко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)
15. Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку підприємств: монографія / за ред. к.е.н., доцента Ю.С. Шипуліної. – Суми: ТОВ «ДД Папірус», 2012. – 458 с.
16. Наукова та інноваційна діяльність в Україні / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
17. Павленко І. А. Інноваційне підприємництво у трансформаційній економіці України : монографія / І. А. Павленко. – К. : КНЕУ, 2007. – 248 с.
18. Педченко Г.П. Моделювання як важливий елемент інноваційної освіти майбутніх менеджерів/ Мілько Д.О., Педченко Г.П.// Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 19-21 березня 2020 р. Ч. 2. – Львів: ЛНАУ, 2020. - С. 145-148
19. Розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері: менеджмент та ефективність: Монографія / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 424 с.
20. Тебенко В. М., Андрєєва Л. О., Лисак О. І. Інноваційна складова підприємницької діяльності в аграрній сфері *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)*. 2020.
21. Тебенко В. М., Андрєєва Л. О., Лисак О. І. Інноваційна складова підприємницької діяльності в аграрній сфері // Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак, Тебенко В. М. // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)
22. Тебенко В.М. Екологічні ризики інновацій. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)*. 2011. №2 (14). С. 328-335
23. Тебенко В.М. Інвестиційна привабливість Запорізького регіону. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)*. 2013. № 1 (21), том 2. С. 330–336

24. Тебенко В.М. Інноваційна діяльність промислових підприємств України. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)*. 2015. №1 (29). С.69–73
25. Тебенко В.М. Інноваційна діяльність як вид підприємницької діяльності в аграрній сфері. *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 14-15 травня 2020 р. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2020. С. 217-219
26. Тебенко В.М. Інноваційна та інвестиційна привабливість *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)*. 2012. №1 (17), С.187-193.
27. Тебенко В.М. Інноваційні зміни як інструмент управління економікою регіону / В.М. Тебенко // Матеріали I міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти» – Львів: ЛНАУ, 2020. – Ч. 2. с.163-166.
28. Тебенко В.М. Проблеми та тенденції інноваційного розвитку промислових підприємств України. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)*. 2018. №2 (37). С. 146–154
29. Тебенко В.М. Розвиток аграрної сфери регіону. *Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент* : матеріали I міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 12-13 лютого 2020 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. Ч. 1. С. 252-255
30. Тебенко В.М. Управління інноваційним ризиком. *Науковий вісник Львів. нац. ун-ту ветер. медич. та біотехнологій ім. С.З. Гжицького*. 2013. Т 15, № 2(56). С. 356–360
31. Тебенко В.М., Андрєєва Л.О., Лисак О.І. Аналітичне дослідження результатів діяльності підприємств сфери торгівлі. *International Scientific Conference Economy Digitalization: Processes, Strategies, Technologies: Conference Proceedings, January 24th, 2020. Kielce, Poland: Baltija Publishing*. С. 45-48
32. Тебенко В.М., Грицаєнко Г.І., Лисак О.І. Курс лекцій з дисципліни: «Економіка та організація інноваційної діяльності» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» Мелітополь: Люкс, 2020. – 159 с.
33. Тебенко В.М. Розвиток інноваційного підприємництва. *Соціально-економічні проблеми розвитку бізнесу та місцевого самоврядування* : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., м. Мелітополь, 13-14 червня 2019 р. Мелітополь : ТДАТУ, 2019. С. 34-37

34. Шпикуляк О.Г. Розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері: менеджмент та ефективність: Монографія / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 424 с.

35. Яворська Т.І. Інноваційний характер розвитку підприємств малого та середнього бізнесу в розвинутих країнах. *Науковий вісник Львів. нац. ун-ту ветер. медик. та біотехнологій ім. С. З. Гжицького*. 2010. Т. 12, №1 (43). С. 634–638

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
4. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
5. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
6. Internet.

Періодичні видання України з проблем інноваційного розвитку:

1. <http://www.banker.com.ua> - Банківські новини
2. <http://www.business.ua> - журнал "Бизнес"
3. <http://www.expert.ua> - журнал "Експерт-Україна"
4. <http://www.dsnews.com.ua> - газета "Деловая Столиця"
5. <http://www.kommersant.ua> - газета "Коммерсант-Україна"
6. <http://www.companion.ua> - журнал "Компаньон"
7. <http://www.kontrakty.com.ua> - газета "Контракты"
8. <http://www.investgazeta.net> - "Українська інвестиційна газета"
9. <http://www.korrespondent.net> - Українська мережа новин "Korrespondent.net Офіційні сайти державних органів влади:
10. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1023-12> - Офіційний сайт Верховної Ради України
11. <http://www.stat.gov.ua> - Офіційний сайт Державного статистичного управління України
12. <http://www.biz-registr.com.ua/?ct=12> - Офіційний Регістр бізнес-сайтів України і зарубіжжя
13. <http://www.min.gov.ua> - Офіційний сайт Кабінету міністрів України
14. <http://www.zoda.gov.ua> - Офіційний сайт Запорізької обласної державної адміністрації
15. <http://www.zp.stat.gov.ua> - Офіційний сайт Запорізького обласного управління статистики